РОЗДІЛ 7
СТРУКТУРНА, ПРИКЛАДНА ТА МАТЕМАТИЧНА ЛІНГВІСТИКА

УДК 81'42:821.161.2-3.09"21"
DOI https://doi.org/10.32782/tps2663-4880/2026.49.44

МЕТАФОРИЗАЦІЯ ЕМОЦІЇ СТРАХ У СУЧАСНОМУ УКРАЇНСЬКОМУ ВОЄННОМУ НАРАТИВІ (НА МАТЕРІАЛІ ЗБІРКИ «Я (НЕ) ЗНАЮ, ЯК ПРО ЦЕ ПИСАТИ»)

METAPHORICAL CONCEPTUALIZATION OF THE EMOTION FEAR IN CONTEMPORARY UKRAINIAN WAR NARRATIVE (BASED ON THE COLLECTION “YA (NE) ZNAIU, YAK PRO TSE PYSATY”)

Лотоцька Н.Я.,
orcid.org/0000-0001-6692-196X
доктор філософії, доцент,
доцент кафедри прикладної лінгвістики
Національного університету «Львівська політехніка»

Дячишин А.Я.,
orcid.org/0009-0003-7517-0100
студентка ІІ курсу магістратури
Інституту комп'ютерних наук та інформаційних технологій
Національного університету «Львівська політехніка»

Стаття присвячена дослідженню механізмів метафоризації емоції страх у сучасному українському воєнному наративі, репрезентованому текстами збірки оповідань та есеїв «Я (не) знаю, як про це писати», укладеної за кураторства Ірени Карпи на основі матеріалів курсу терапевтичного письма «My Story». Актуальність розвідки зумовлена, з одного боку, потребою лінгвістичного осмислення масиву текстів, породжених досвідом повномасштабного російського вторгнення, а з другого боку, недостатньою вивченістю специфіки вербалізації травматичного досвіду засобами когнітивної метафори саме на матеріалі текстів терапевтичного, а не професійно-літературного походження.

Теоретико-методологічним підґрунтям дослідження слугує теорія концептуальної метафори Дж. Лакоффа та М. Джонсона [1], доповнена напрацюваннями З. Кьовечеша [4] щодо тілесної (втіленої) природи емоційних концептів, а також здобутками вітчизняного мовознавства у сфері дослідження воєнного дискурсу та поетики травми [5; 6; 8]. Емпіричною базою слугує авторський корпус, укладений у корпусному менеджері Sketch Engine на основі повного тексту згаданої збірки; застосовано методи суцільної вибірки, дефініційного, концептуального та контекстуального аналізу, а також елементи кількісного зіставлення.

У результаті проведеного аналізу встановлено, що концепт СТРАХ у досліджуваних текстах структурується передусім п’ятьма продуктивними метафоричними моделями, а саме: страх як некерована істота чи агресор, страх як холодна рідина або стихія, страх як атмосферне явище, розлите в просторі, та страх як механічний тиск чи пастка, що позбавляє людину фізичної опори. Встановлено також, що вибір мовних засобів вербалізації емоції страху в умовах воєнної травми демонструє виразну тенденцію до поляризації на користь лексем максимальної емоційної інтенсивності, тоді як периферійні щодо інтенсивності одиниці синонімічного ряду практично витісняються з ужитку.

Отримані результати становлять внесок у вивчення взаємодії когнітивної лінгвістики, студій травми та літератури свідчення, а також можуть бути використані в курсах з когнітивної семантики, стилістики та лінгвістики тексту.

Ключові слова: концептуальна метафора, концепт СТРАХ, воєнний наратив, корпусна лінгвістика, когнітивна семантика, травматичний досвід.

The article examines the mechanisms of metaphorical conceptualization of the emotion FEAR in contemporary Ukrainian war narrative, as represented in the collection of short stories and essays "Ya (ne) znaiu, yak pro tse pysaty" ("I Don't Know How to Write About This"), curated by Irena Karpa and compiled from materials produced during the therapeutic-writing course "My Story." The relevance of the study is determined, on the one hand, by the need for a linguistic understanding of the substantial body of texts generated by the experience of Russia's full-scale invasion, and, on the other hand, by the insufficient exploration of the verbalization of traumatic experience through cognitive metaphor specifically in texts of therapeutic rather than professionally literary origin. The theoretical and methodological foundation of the study is conceptual metaphor theory as developed by G. Lakoff and M. Johnson, complemented by Z. Kövecses's account of the embodied nature of emotion concepts, as well as by findings of Ukrainian linguistics in the study of war discourse and the poetics of trauma. The empirical basis of the research is an author-compiled corpus built in the Sketch Engine corpus

manager from the full text of the collection; the methods applied include continuous sampling, definitional and contextual analysis, and elements of quantitative comparison. The analysis established that the concept FEAR in the texts under study is structured primarily by four productive metaphorical models, namely fear as an uncontrollable creature or aggressor, fear as a cold liquid or element, fear as an atmospheric phenomenon diffused through space, and fear as mechanical pressure or a trap that deprives a person of physical support. It was further established that the choice of linguistic means for verbalizing fear under conditions of war trauma demonstrates a marked tendency toward polarization in favor of lexemes of maximal emotional intensity, while units of the synonymic series peripheral in intensity are practically displaced from use. The results obtained contribute to the study of the interaction between cognitive linguistics, trauma studies, and testimonial literature, and may be applied in courses on cognitive semantics, stylistics, and text linguistics.

Key words: conceptual metaphor, concept FEAR, war narrative, corpus linguistics, cognitive semantics, traumatic experience.

Постановка проблеми. Повномасштабне російське вторгнення породило безпрецедентний за обсягом і характером масив текстів, у яких пересічні українці й українки намагаються словесно оформити досвід, що виходить далеко за межі звичного мовленнєвого репертуару мирного часу. Значна частина цих текстів постає не в межах професійної літературної традиції, а в контексті терапевтичного письма – практики, покликаної допомогти людині проговорити пережите й тим самим здобути бодай часткове відчуття контролю над хаотичним, травматичним досвідом. Збірка «Я (не) знаю, як про це писати», укладена за кураторства Ірени Карпи на основі текстів учасниць курсу «My Story», є показовим прикладом такого письма: її авторки – не професійні письменниці, а жінки, які вперше вдаються до художнього слова саме для того, щоб впоратися з тим, що з ними сталося. З огляду на це, лінгвістичний аналіз таких текстів має подвійну цінність – він дає змогу зрозуміти не лише те, якими мовними засобами послуговується сучасна українська проза для опису війни, а й те, як травматичний досвід взагалі піддається вербалізації в умовах, коли готового словника для його опису просто не існує.

Метафора в цьому процесі відіграє роль, яку важко переоцінити. Позаяк емоційні стани не мають безпосереднього чуттєвого корелята, людина, за спостереженням когнітивістів, послідовно вдається до проєктування структур конкретнішого, тілесно вкоріненого досвіду на царину внутрішніх переживань [3, с. 380]. Страх, будучи однією з найбільш частотних і водночас найбільш психофізіологічно навантажених емоцій воєнного наративу, є, безперечно, показовим об'єктом для такого аналізу: саме через метафору мовець отримує можливість надати оформленого вигляду переживанню, яке інакше залишилося б хаотичним і мовно неоформленим [1, с. 38]. Варто наголосити, що йдеться не про орнаментальне вживання образних засобів, а про спосіб мислення й пізнання, який структурує саме сприйняття небезпеки й керує подальшою мовленнєвою поведінкою мовця.

Практична значущість дослідження полягає в тому, що встановлені моделі метафоризації страху можуть бути застосовані не лише в суто лінгвістичних студіях, а й у суміжних галузях – зокрема в психологічній практиці роботи з травмою, де розуміння того, якими мовними образами людина стихійно послуговується для опису свого стану, здатне підказати фахівцю продуктивний напрям терапевтичної розмови. Таким чином, дослідження перебуває на перетині кількох наукових завдань: власне лінгвістичного (систематизація метафоричних моделей), дискурсивного (опис специфіки воєнного й терапевтичного наративу) і, ширше, культурно-антропологічного, позаяк ідеться про фіксацію того, як українська мовна свідомість освоює досвід, аналогів якому не було впродовж усього періоду незалежності. Для забезпечення об'єктивності та верифікованості результатів дослідження спирається на спеціально укладений електронний корпус текстів збірки загальним обсягом понад 123 тисячі токенів. Паспортизація ілюстративного матеріалу в тексті статті здійснюється із зазначенням ініціалів, прізвищ авторок та назви оповідання в круглих дужках без вказівки сторінки друкованого видання, оскільки вилучення метафоричних контекстів відбувалося автоматизовано з укладеного електронного корпусу.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Теоретичним підґрунтям сучасних студій метафори лишається концептуальна теорія Дж. Лакоффа та М. Джонсона, які переконливо довели, що повсякденна концептуальна система людини – та, в термінах якої вона мислить і діє, – за своєю природою є метафоричною [1, с. 3]. Це положення має принципове значення для аналізу емоційної лексики, позаяк саме концептуальна метафора уможливлює перенесення висновків із сенсомоторної сфери досвіду на сфери суб'єктивного судження – зокрема на царину емоцій, які, на відміну від фізичних об'єктів, не піддаються прямому чуттєвому сприйняттю [1, с. 244]. Показово, що ідея про метафоричну природу мислення не є суто новітнім надбанням когнітивної лінгвіс-

тики. Так, А. Річардс наголошував, що мислення за своєю суттю є метафоричним і здійснюється шляхом порівняння, а мовні метафори є лише похідними від цього більш глибинного мисленнєвого процесу [2, с. 94], – теза, яка, по суті, передбачила пізніші висновки когнітивістів на кілька десятиліть.

Стосовно емоційних концептів зокрема, Дж. Лакофф звертає увагу на тілесну, втілену природу емоційного досвіду: фізіологічні реакції, супровідні кожній емоції, значною мірою визначають те, якими саме образами ця емоція буде осмислена в мові, а в межах загальної концептуальної системи стійко функціонує метафора, згідно з якою тіло людини мислиться як вмістище для емоцій [3, с. 380–383]. Це спостереження безпосередньо узгоджується з висновками З. Кьовечеша, який на широкому міжмовному матеріалі показав, що страх у переважній більшості мов і культур послідовно концептуалізується як щось «холодне», а не тепле чи гаряче, що дає підстави говорити про метонімічно вкорінену концептуальну метафору страх – це холод [4, с. 289]. Не менш важливим для нашого дослідження є й спостереження З. Кьовечеша щодо того, що ті самі концептуальні метафори, якими послуговується повсякденна мова, так само послідовно відтворюються й у мові терапевтичного дискурсу [4, с. 102] – положення, яке фактично обґрунтовує правомірність застосування апарату концептуальної метафори саме до текстів терапевтичного письма, якими є оповідання аналізованої збірки.

Питання концептуальної метафори в українському мовознавстві розглядає, зокрема, О. Газуда, яка потрактовує метафору в межах когнітивної теорії як «розуміння та сприйняття однієї речі в термінах іншої» [5, с. 17], що, по суті, синтезує наведені вище положення Дж. Лакоффа й М. Джонсона у формі, зручній для застосування до україномовного матеріалу. Безпосередньо до воєнного матеріалу звертається Л. Кравець, яка на матеріалі української поезії періоду війни зауважує, що тексти цього періоду, попри різну художню якість, незмінно відтворюють реалії війни й передають психоемоційний стан людей, що зіткнулися з надзвичайними випробуваннями [6, с. 76], а також те, що воєнна поезія тяжіє до архетипних тем і екзистенційних питань, унаслідок чого традиційні для літератури концепти постають в оновленій, поглибленій формі [6, с. 77]. Ці спостереження, зроблені на матеріалі поетичного мовлення, видаються цілком застосовними й до прозового наративу терапевтичного письма, позаяк ідеться про той самий тип позамовної ситуації – спробу художньо осмислити досвід, для якого не існує готового словника.

Дотичним до проблематики тілесного вираження афекту є й спостереження О. Тиховської, яка, аналізуючи міфологічну образність прози Ф. Потушняка, зауважує, що все те, що збуджує людські почуття – зокрема афекти страху, надії, любові чи ворожнечі, – неодмінно втілюється перед людиною в чуттєво відчутних, часто персоніфікованих образах [7, с. 103]; це спостереження, зроблене на іншому літературному матеріалі, засвідчує глибшу закономірність української художньої свідомості – тяжіння до тілесного, образного втілення абстрактних афективних станів. Наостанок варто згадати й праці Н. Кондратенко, присвячені жанровій різноманітності українського політичного дискурсу [8, с. 187]: попри те, що це дослідження безпосередньо не стосується емоційної метафорики, воно є корисним тлом для розуміння того, наскільки різнорідним і жанрово розгалуженим є сучасний український дискурс про війну загалом, частиною якого є й аналізовані терапевтичні тексти.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми, котрим присвячується означена стаття. Попри порівняно ґрунтовну розробленість загальної теорії концептуальної метафори та наявність окремих студій, присвячених метафориці української воєнної поезії, спеціального дослідження метафоричної концептуалізації емоції страх саме на матеріалі прозових текстів терапевтичного письма – тобто текстів, які постали не як художній задум, а як безпосередній акт проговорення травми, – досі не проводилося. Відкритим лишається й питання про те, чи метафоричні моделі, встановлені на матеріалі професійної художньої прози або поезії воєнного часу, повторюються в текстах непрофесійних авторок, чи, навпаки, терапевтичне письмо як особливий комунікативний режим продукує власний, відмінний набір метафоричних моделей. Так само неопрацьованою лишається методика поєднання традиційного концептуального аналізу з інструментарієм корпусної лінгвістики стосовно текстів такого типу, що й зумовлює потребу в спеціальному дослідженні, результати якого пропоновано в цій статті.

Постановка завдання. Метою статті є виявлення й системний опис метафоричних моделей, що вербалізують емоцію страх у текстах збірки «Я (не) знаю, як про це писати». Досягнення поставленої мети передбачає розв'язання таких завдань: окреслити теоретико-методологічні засади аналізу емоційних концептів у межах

когнітивної теорії метафори; охарактеризувати принципи формування та опрацювання корпусу дослідження засобами Sketch Engine; виявити продуктивні метафоричні моделі, що структурують концепт СТРАХ у досліджуваних текстах; а також установити, якою мірою специфіка терапевтичного письма позначається на виборі мовних засобів вербалізації страху порівняно з узвичаєними для художньої прози способами його опису.

Виклад основного матеріалу. Емпіричною базою дослідження слугує авторський корпус, укладений на основі повного тексту збірки терапевтичного письма «Я (не) знаю, як про це писати», до якої увійшли тексти тридцяти двох авторок, що постали в межах курсу «My Story» під кураторством Ірени Карпи. Загальний обсяг сформованого корпусу становить 123 302 токени, що дало змогу застосувати не лише традиційний якісний, а й елементи кількісного аналізу мовного матеріалу. Опрацювання корпусу здійснювалося засобами корпусного менеджера Sketch Engine, зокрема інструментами конкордансу KWIC (key word in context) та аналізу колокацій, які уможливили системний перегляд усіх контекстуальних реалізацій досліджуваної лексики в оточенні її найближчого лівого й правого контексту (див. Рис. 1).

Запит за лемою «страх» у сформованому корпусі повернув тридцять п'ять релевантних контекстуальних реалізацій, що й склали основний емпіричний матеріал подальшого якісного аналізу (див. Табл. 1).

Аналізований емоційний концепт СТРАХ у досліджуваних текстах послідовно виявляє тісні асоціативні зв'язки з суміжними негативними станами, передусім тривогою та розпачем, які в багатьох контекстах виступають не ізольовано, а у складі цілісного переліку емоційних станів, породжених досвідом війни; варто, однак, зауважити, що сам факт такого частого суміжного вживання не нівелює самостійності досліджуваного концепту, а радше засвідчує його центральне, стрижневе положення в емоційному словнику воєнного наративу. Показовим у цьому сенсі є фрагмент передмови самої упорядниці збірки, де страх постає одним із кількох одночасно пережитих станів: «*Тривога, провина, безсилля, страхи, злість тягнули мене навсібіч, як собаки на повідцях недосвідченого дресирувальника*» (І. Карпа Передмова) – і саме цей фрагмент, до слова, є яскравою ілюстрацією першої з виявлених концептуальних моделей.

Таблиця 1

Кількісні характеристики корпусу

Параметр	Значення
Токени (tokens)	123 302
Слова (words)	95 718
Речення (sentences)	8 425
Документів у корпусі	1
Середня кількість слів на речення	11
Розмір лексикону (унікальні словоформи, word)	24 602
Кількість лем (lemma)	13 700
Мова	українська
Джерело оцифрування	паперове видання, «#книголав», 2024

Найпродуктивнішою з-поміж виявлених моделей постає онтологічна метафора СТРАХ – ЦЕ

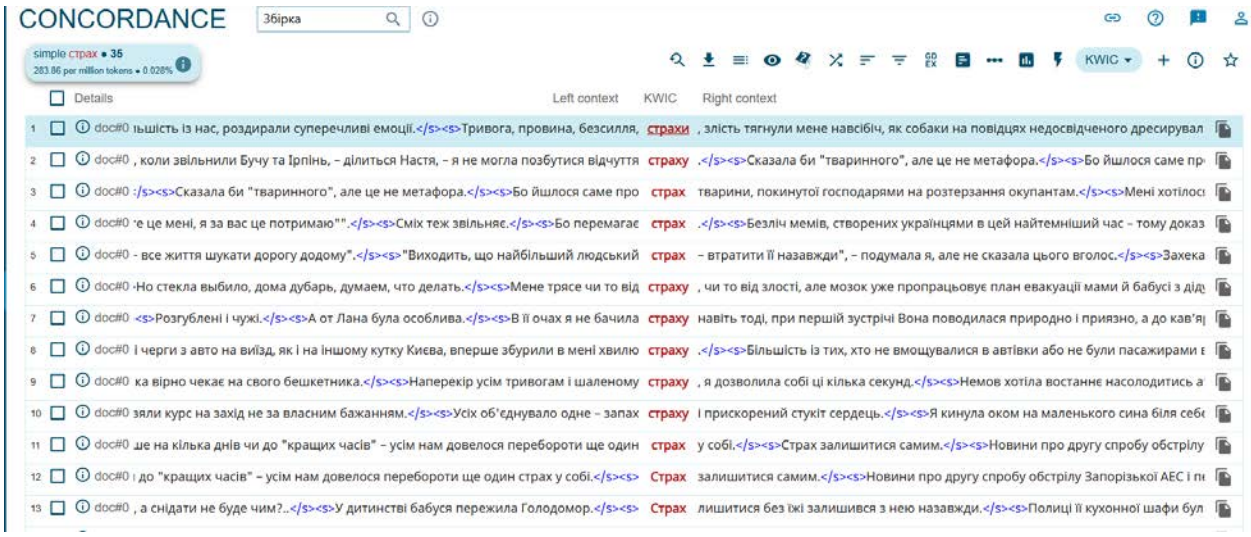

Рис. 1. Фрагмент конкордансу KWIC для лексеми «страх»

НЕКЕРОВАНА ІСТОТА, в межах якої емоція концептуалізується як жива, наділена власною волею й агресивною енергією сутність, що діє всупереч намірам людини, яка її переживає.

Саме цю модель реалізує наведений вище приклад із передмови, де страхи, персоніфіковані через дієслово «тягнули» та порівняння із собаками на повідцях недосвідченого дресирувальника, постають самостійними агентами дії, а не пасивним станом суб'єкта.

Аналогічний механізм персоніфікації страху як живої, некерованої істоти простежується й у соматичних контекстах, де серце, що шалено тріпоче у клітці ребер, метафорично уподібнюється до загнаного птаха чи звіра, який б'ється всередині кісткової пастки, силкуючись вирватися назовні. Продуктивність цієї моделі, безперечно, пояснюється тим, що вона найбезпосередніше передає головну психологічну характеристику травматичного переживання – цілковиту втрату суб'єктом контролю над власним внутрішнім станом.

Наприклад, *«...кров стугоніла у скронях, і серце шалено тріпотіло у клітці ребер»* (В. Герасимчук. Вибір)

Не менш продуктивною видається й онтологічна модель СТРАХ – ЦЕ СТИХІЯ, у межах якої емоція постає неконтрольованою субстанцією, здатною раптово охопити тіло, спричиняючи відчутний температурний шок. Показовим прикладом слугує фрагмент, у якому авторка описує, як *«Збентежені люди й такі самі черги з авто на виїзд... вперше збурили в мені хвилю страху»* (К. Яценко Свідки нової епохи), – тут страх набуває властивостей небезпечного природного явища, що піднімається хвилею й накриває людину проти її волі.

Третя з виявлених моделей, СТРАХ – ЦЕ СУБСТАНЦІЯ У ПРОСТОРІ, демонструє істотне розширення меж застосування метафори страху: тут емоція перестає бути виключно внутрішнім переживанням окремого суб'єкта й матеріалізується в навколишньому просторі як колективно відчутне середовище існування. Так, в одному з контекстів дорога, якою сотні тисяч людей одного дня взяли курс на захід, характеризується через синестетичний образ – *«Усіх об'єднувало одне – запах страху і прискорений стукіт сердець»* (К. Яценко. Свідки нової епохи), де емоція набуває вже не тактильної, а нюхової матеріальності, розлитої в повітрі серед юрби. У художньому оповіданні про алегоричного Слона ця ж модель реалізується ще прямолінійніше: *«В повітрі – холод і страх»* (О. Філіпенко. Слон в українській кімнаті), – де страх постає буквально атмосферним складником простору, невіддільним від фізичного відчуття холоду. З огляду на це, можна стверджувати, що саме колективний, спільний характер воєнної травми зумовлює тяжіння авторок до просторових, а не суто соматичних образів страху.

Четверта модель, СТРАХ – ЦЕ МЕХАНІЧНА СИЛА / ТИСК, структурує емоційне переживання через домен фізичного стискання чи тиску, який позбавляє людину як фізичної, так і психологічної свободи руху. Яскравим прикладом слугує образ лещат, що стиснулись навколо голови: «*Здавалося, що лещата стиснулись навколо голови*» (В. Герасимчук. Вибір), – тут страх переноситься у вимір механічного інструмента, здатного фізично здавлювати тіло й тим самим символізувати цілковиту безвихідь ситуації. До цієї ж моделі належить і образ крику, що застрягає в горлі: «*…роззявивши рота, наче збиралася закричати, та крик застряг у стиснутому горлі*» (В. Герасимчук. Вибір), – тут страх виступає вже не зовнішнім стисканням, а фізичною перешкодою, яка механічно блокує дихальні шляхи й не дає звукові вирватися назовні. Обидва приклади об'єднує спільна логіка: страх діє на тіло людини так само, як діяв би зовнішній тиск.

Нарешті, п'ята із виявлених моделей, орієнтаційна метафора СТРАХ – ЦЕ РУХ УНИЗ / ВТРАТА ОПОРИ, реалізує інший, хоч і суміжний із попереднім, механізм концептуалізації: тут емоція осмислюється не через тиск ззовні, а через раптову втрату тілом його звичної вертикальної опори. Показовим прикладом слугує *«Серце провалюється в шлунок»* (О. Сауленко. 24.02.), – тут серце, що анатомічно розташоване високо в грудній клітці, під дією страху немов утрачає опору й стрімко падає в нижчу точку тіла. Паралельні до нього образи раптової втрати стійкості: *«Ноги підкошуються»* (О. Сауленко. 24.02.), *«Підгиналися коліна...»* (В. Герасимчук. Вибір), так само реалізують цю модель на рівні опорно-рухового апарату людини в цілому. Варто наголосити, що ця модель, попри спільну орієнтаційну логіку «верх – втрачений, низ – здобутий», є структурно самостійною щодо моделі механічного тиску: якщо остання концептуалізує страх як силу, прикладену ззовні, то модель утрати опори концептуалізує його як раптове ослаблення внутрішньої, власної опірності тіла.

Узагальнюючи наведений матеріал, варто зауважити, що всі п'ять виявлених моделей, попри відмінність образних джерел, об'єднані спільною логікою: страх послідовно постає силою, зовнішньою щодо волі людини, яка або атакує ззовні (моделі некерованої істоти, механічного тиску, атмосферного явища),

або ослаблює зсередини (модель утрати опори), або ж накриває, немов стихія (модель холодної рідини). Саме ця багатовимірність метафоричного осмислення страху, властива, безперечно, текстам, породженим безпосереднім, ще не остаточно осмисленим досвідом травми, і становить, на нашу думку, найпоказовішу рису мовної об'єктивації страху в проаналізованому корпусі.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Проведене дослідження засвідчило, що концепт СТРАХ у текстах терапевтичного письма, зібраних у збірці «Я (не) знаю, як про це писати», структурується п'ятьма продуктивними концептуальними метафоричними моделями, кожна з яких реалізує самостійний, хоч і взаємопов'язаний з іншими, механізм осмислення травматичного досвіду. Встановлено, що страх у досліджуваному матеріалі мислиться то як жива, некерована істота, що діє всупереч волі людини, то як стихія, здатна раптово накрити тіло, то як субстанція, розлита в навколишньому просторі й відчутна колективно, то як механічна сила, що фізично стискає й позбавляє свободи руху, то, нарешті, як чинник, що спричиняє раптову втрату людиною її звичної тілесної опори. Важливо підкреслити, що жодна з цих моделей не постає ізольовано: вони послідовно накладаються одна на одну в межах одного тексту чи навіть одного речення, формуючи щільну, взаємопроникну мережу образів, яка, власне, і становить мовний портрет травматичного переживання страху в умовах повномасштабної війни. Такий результат підтверджує вихідну тезу дослідження про те, що метафора в подібних текстах є не орнаментальним прикрашенням, а безпосереднім механізмом мислення, який структурує саме сприйняття небезпеки й формує подальшу мовленнєву поведінку авторок.

Перспективи подальших розвідок у цьому напрямку вбачаємо передусім у розширенні емпіричної бази дослідження за рахунок застосування виробленої методики до інших емоційних концептів воєнного наративу, зокрема тривоги, розпачу та провини, чиє системне зіставлення з концептом СТРАХ дало б змогу встановити, якою мірою виявлені п'ять моделей є специфічними саме для страху, а якою – становлять більш загальний інвентар засобів метафоризації негативних емоційних станів воєнного часу загалом. Не менш перспективним видається і зіставний аналіз метафоричних моделей, реалізованих у текстах терапевтичного письма, з їхніми відповідниками в текстах професійної художньої прози та поезії воєнного періоду, позаяк така верифікація дала б змогу остаточно з'ясувати, чи є комунікативний режим терапевтичного письма чинником, що продукує власний, відмінний репертуар метафоричних образів, чи, навпаки, спирається на той самий метафоричний фонд, яким послуговується сучасна українська література про війну в цілому. Здобуті результати, таким чином, відкривають перспективу подальшого системного вивчення взаємодії когнітивної лінгвістики, корпусних методів і студій травми на матеріалі сучасного українського воєнного дискурсу.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Lakoff G., Johnson M. Metaphors We Live By. London: The University of Chicago Press, 2003. 276 p.

2. Richards I. A. The Philosophy of Rhetoric. New York: Basic Books, 1936. 138 p.

3. Lakoff G. Women, Fire, and Dangerous Things: What Categories Reveal about the Mind. Chicago: The University of Chicago Press, 1987. 614 p.

4. Kövecses Z. Metaphor in Culture: Universality and Variation. Cambridge: Cambridge University Press, 2005. 314 p. DOI: https://doi.org/10.1017/CBO9780511614408

5. Газуда О. М. Сучасні підходи до тлумачення концептуальної метафори. *Матеріали щорічної підсумкової конференції професорсько-викладацького складу факультету іноземної філології ДВНЗ «Ужгородський національний університет»*, 26 лютого 2019 року. Ужгород : ТОВ Поліграфцентр Ліра, 2019. С. 17-22.

6. Кравець Л. Метафори пам'яті в українській поезії періоду російсько-української війни. Культура слова. 2023. Вип. 99. С. 74–84. DOI: https://doi.org/10.37919/0201-419X-2023.99.6

7. Тиховська О. Міфологізм новел Федора Потушняка «Капелюх із зеленим пером», «Упир», «В мочарах». Науковий вісник Ужгородського університету. Серія: Філологія. 2022. Вип. 1 (47). С. 102–111. DOI: https://doi.org/10.24144/2663-6840/2022.1(47).102-111

8. Кондратенко Н. В. Інформаційні мовленнєві жанри українського політичного дискурсу. Філологічні науки. Наукові праці Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка. 2017. Вип. 44. С. 187–191.

9. Я (не) знаю, як про це писати: збірка оповідань та есеїв / за кураторства Ірени Карпи; упоряд. Ж. Капшук. Київ: #книголав, 2024. 424 с.

Стаття поширюється на умовах ліцензії відкритого доступу CC BY 4.0

Дата першого надходження статті до видання: 29.09.2026
Дата прийняття статті до друку після рецензування: 06.11.2026
Дата публікації (оприлюднення) статті: 24.11.2026